

## 170 . Olteni | Comuna: Bodoc | Județ: Covasna | Punct: Cariera de nisip/Tag, Situl B | Anul: 2008

**Anul:** 2008

**Cod RAN:** 63919.03

**Perioade:** Preistorie, Protoistorie, Antichitate, Evul Mediu

**Epoci:** Preistorie, Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, La Tène, Epoca greacă, Epoca elenistică, Epoca migrațiilor, Epoca medievală timpurie

**Tipuri sit:** locuire, descoperire izolată, exploatare/carieră

**Categorii sit:** Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

**Autori:** Dan Lucian Buzea, Valerii Kavruk, Adela Kovács, Radu Zăgreanu

**Instituții:** Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe

### Raport

Satul Olteni aparține comunei Bodoc, județul Covasna și este situat la 10 km N de orașul Sfântu Gheorghe, de ambele părți ale D.N-12, Brașov - Miercurea Ciuc. Situl arheologic (Situl B), este situat pe o terasă înaltă, neînundabilă, aflată pe partea dreaptă a râului Olt1.

Principalul obiectiv al cercetării arheologice a fost eliberarea terenului de sarcină arheologică în zona exploatarea carierei de nisip.

În anul 2008, a fost cercetată o suprafață de 3.000 m<sup>2</sup>. Au fost cercetate mai multe complexe arheologice ce datează din perioada neo-eneolitică, din epoca bronzului târziu și din a doua epocă a fierului.

Au fost cercetate 8 locuințe (L8-15); 21 gropi „menajere” (Gr.23-29; Gr.31-43 și Gr.45); 6 instalații de foc (5 vetre) și 1 cuptor.

#### Locuințele

L8 a fost descoperită la -0,6 m, forma relativ ovală (10 x 8 m), fundul relativ plat, orientată pe direcția N-S. Umplutura formată din pământ negru

L9 a fost descoperită la -0,5 m, forma relativ ovală (4,5 x 3,4 m), fundul era relativ plat orientată pe direcția E-V. Umplutura formată din pământ negru.

L10 a fost descoperită la -0,4 m, forma relativ ovală (6,2 x 5,2 m), fundul era relativ plat, orientată pe direcția NE-SV. Umplutura formată din pământ negru.

L11 a fost descoperită la -0,4 m, avea forma relativ ovală (12 x 7,2 m), fundul era relativ plat orientată pe direcția est-vest. Umplutura formată din pământ negru.

L12 a fost descoperită la -0,4 m, avea forma relativ ovală (13 x 10 m), fundul era relativ plat orientată pe direcția E-V. Umplutura formată din pământ negru.

L13 a fost descoperită la -0,5 m, avea forma relativ ovală (11,2 x 10,4 m), fundul era relativ plat, orientată pe direcția E-V. Umplutura formată din pământ brun-gălbui.

L14 a fost descoperită la -0,5 m, avea forma probabil ovală (4 x 2,5 m), orientată pe direcția N-S. Partea estică a acestei locuințe a fost distrusă în timpul amenajărilor DN-12. Umplutura formată din pământ negru.

L15 a fost descoperită la -0,5 m, avea forma probabil ovală (3,4 x 3 m), orientată pe direcția E-V. Umplutura formată din pământ negru.

#### Gropile „menajere”

Gropile au fost descoperite la -0,5 -0,6 m, au umpluturi asemănătoare (formată din pământ de culoare neagră în care apar fragmente ceramice neolitice), dar au forme diferite:

- forma ovală, cu dimensiuni între 0,7-4,5 m (Gr.23 - 29, Gr.32-34, Gr.36, Gr.38, Gr.40-43 și Gr.45), pereții oblici și fundul relativ sferic.

- formă circulară, cu diametrul între 0,5-1,74 m, (Gr. 31, Gr. 35, Gr. 37, Gr. 39).

#### Instalațiile de foc

Vetrele (Vatra 1 - 5) au fost descoperite la -0,5 m, diametrul 0,5-1,5 m. Inițial a fost săpată o groapă în solul steril, apoi a fost amenajată lipitura vetrei ce s-a păstrat pe grosimea de 0,03-0,06 m. Lipitura vetrelor a fost distrusă din trecut.

Cuptorul nr. 1. A fost descoperit la -0,5 m, diametrul de cca. 1,1 m. Inițial a fost săpată o groapă în solul steril, apoi pereții gropii au fost lutuiți și s-au păstrat pe grosimea de 0,05 m. Bolta cuptorului s-a păstrat foarte bine în partea sa sudică (înălțimea 0, 2 m), iar partea nordică a fost distrusă de mai multe pietre aruncate acolo din trecut.

Gr.44 a fost descoperită la -0,4 m, forma ovală (1,8 x 1,5 m), pereții ușori oblici și fundul relativ plat. Groapa era adâncită cu 1,2 m în solul steril. Umplutura era formată din pământ de culoare brună iar spre fund se aflau mai mulți bolovani de piatră. În umplutură au fost descoperite fragmente ceramice, lemn carbonizat, fragmente de lut ars, oase animaliere și fragmente de râșniță de piatră și o fusaiolă din lut ars. Materialul ceramic este atribuit culturii Noua.

În perioada 2005 - 2007 au fost descoperite și cercetate 7 morminte dacice (M1-M7)2. În anul 2008 au fost descoperite alte 4 morminte dacice (M8, M9; M10 și M11).

M8: incinerare în groapă și în urnă

Groapă descoperită la -0,40 m, avea forma rectangulară (2,7 x 0,95 m) săpată pe direcția N-S. Pereții erau oblici, cu fundul plat și adâncită cu 0,30-0,35 m de la nivelul descoperirii.

Amenajări. Pe latura vestică a gropii s-a păstrat, fragmentar, o scândură de lemn carbonizată (1 x 0,1 x 0,03 m), iar pe latura sudică au fost descoperite mai multe fragmente de lemn carbonizat. Umplutura gropii era formată din pământ brun-gălbui, amestecat cu resturi de lemn ars, pietricele.

Ritul: incinerare în groapă și în urnă. Oase umane, puternic arse și fragmentate, s-au descoperit atât împrăștiate pe toată suprafața gropii, cât și în partea ei nordică, depuse într-o urnă cu capac. În mai multe părți ale gropii au fost identificate, până în momentul actual, cel puțin 7 vase.

M9: incinerare în urnă și în groapă.

Groapa descoperită la -0,40 m, avea forma relativ rectangulară (2,75 x 0,95 m) săpată pe direcția N-S. Pereții erau oblici, fundul plat și era adâncită cu 0,40-0,45 m de la nivelul descoperirii.

Umplutura: sediment de culoare brun-gălbui, în amestec cu nisip.

Mobilier funerar: trei vase ceramice și un pumnal de fier.

Ritul: incinerare în urnă și în groapă. Urna era aproape plină cu oase umane puternic arse și acoperită cu o strachină. La N de urmă era un vas spart din vechime. În partea centrală a gropii se afla pumnalul din fier (puternic oxidat), în jurul căruia se aflau multe oase umane arse.

M10: incinerare în groapă.

Groapa, descoperită la -0,50 m, avea forma ovală (0,7 x 0,5 m), orientată pe direcția N-S, cu pereții ușor oblici și fundul relativ plat, săpată până la adâncimea de 0,15 de la nivelul descoperirii. Nu au fost identificate nici un fel de amenajări.

Umplutura: sediment de culoare neagră, format din pământ amestecat cu multă cenușă și resturi de lemn ars.

Ritul: incinerare în groapă, plină de oase umane arse și păstrate fragmentar.

---

M11: incinerare în trei urne și în groapă

Groapa a fost descoperită la -0,45 m, forma rectangulară (2,35 x 0,75 m), orientată pe direcția NV-SE, pereții fiind verticali și fundul plat.

Amenajări. Pe laturile de SV, S și SE groapa a fost lipită cu lut și, apoi, puternic arsă, până la o anumă adâncime; în zona sudică se observă urme ale unor structuri din lemn.

Umplutura: sediment de culoare brun-gălbuie, care este format din argilă galbenă, în care au fost descoperite, spre capătul sudic al gropii, și puține resturi de lemn carbonizat.

Ritul - incinerare în urne și în groapă; deși resturile incinerate au fost depuse în patru locuri diferite, până la analiza antropologică nu știm numărul indivizilor.

S-au identificat trei depuneri în groapă, de vase și oase umane, care au fost denumite: M11A în partea central-nordică, M11B, la N, și M11C, la S.

M11A, în partea centrală a gropii; cele patru vase ceramice unor, toate modelate cu mâna. La adâncimea -0,7 și 1,2 m, au fost descoperite resturi de oase umane arse. Printre oase au fost descoperite două mărgelă de sticlă.

M11B, în partea nordică a gropii, la -0,8 m, era format din două urne, una în poziție normală și a doua culcată pe o parte. În jurul acestor urne au fost descoperite resturi de oase umane arse și mai multe fragmente de scândură carbonizată.

M11C, în partea sudică a gropii mormântului, la adâncimea de -0,90 m, format din cinci vase ceramice, așezate în poziție normală, unul deasupra celuilalt. În această depunere a fost descoperită prima cană cu toartă supra-înălțată modelată la roata olarului.

Gr.30. A fost descoperită la -0,30 m, avea forma circulară cu diametrul de 0,8 m, pereții oblici, cu fundul relativ plat. Groapa a perforat un complex eneolitic (L2). Umplutura era afânată și formată din pământ nisipos de culoare galbenă, fără material arheologic.

#### Locuirea neo-eneolitică

Locuirea din perioada neoliticului dezvoltat aparține Culturii Ceramicii Liniare cu Note Muzicale. Eneoliticului timpuriu aparține locuirea Boian-Giulești și Precucuteni I.

Până în momentul de față nu s-a putut stabili raportul cronologic între vestigiile Boian și Precucuteni I de la Olteni. Remarcăm faptul că materialele arheologice descoperite în unele complexe arheologice sunt amestecate. Este posibil ca din fondul vechi liniar cu note muzicale, cu influențe aparținând culturii Boian, să ia naștere în zona sud-estică a Transilvaniei, cultura Precucuteni. Situl de la Olteni reprezintă un punct cheie în ceea ce privește începutul eneoliticului din această parte a Transilvaniei.

În campania din 2008 s-au descoperit alte patru morminte, toate de incinerare, din care trei au avut gropi mari, rectangulare, iar unul (M10) a avut o groapa mică, ovală și puțin adâncă; M8 a avut scânduri masive pe laturile lungi, iar M11 a avut trei laturi lutuite și puternic arse. Toate patru sunt morminte de incinerare, cu oasele depuse în groapă (M10) ori în urnă și în groapă (M8, M.9, M11). Mobilierul funerar a fost variat și bogat: în M8 au fost minimum șapte vase ceramice, în M9 trei vase ceramice și un pumnal din fier în teacă, iar M11 minimum 10 vase și două mărgelă din sticlă albastră cu decor „în ochi”; M10 n-a avut inventar, găsindu-se doar oasele incinerate. Menționăm că în M11 s-a aflat o cană modelată cu roata, aceasta fiind primul vas de acest tip găsit până acum, atât în așezare, cât și în necropolă. În urma săpăturilor din 2008 putem aprecia că atât ritualurile, cât și inventarul funerar și ofrandele sunt mult mai bogate și mai variate decât părea după primele descoperiri. Prin rit, ritualuri și inventar aceste morminte pot fi atribuite dacilor intracarpatici din sec. IV-III a.Chr.

---

[Raportul 4172 din cronica.cimec.ro](#)  
[Localizare pe hartă, folosind Mapservet Cimec.ro](#)

---